

*Hills S.C.
Ul. Dąbrowskiego 7
42-200 Częstochowa
Tel. 034 361 44 25
e-mail biuro@hills.net.pl*

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pilica

SPIS TREŚCI

1	Wstęp.....	3
2	Metodyka opracowania Strategii.....	5
2.1	Metodyka badań.....	5
2.2	Metodyka opracowania	5
2.3	Zakres i przedmiot opracowania	8
2.4	Rola społeczności lokalnej w budowie strategii	8
2.5	Obszar oddziaływania Strategii Rozwoju.....	9
2.6	Obszary czasowe realizacji Strategii Rozwoju.....	11
3	Informacje o Gminie Pilica	12
3.1	Miejscowości	12
3.2	Sytuacja demograficzna, społeczna, gospodarcza.....	20
4	Zidentyfikowane problemy -Analiza SWOT	22
5	Ustalenia Strategiczne	24
5.1	Wizja oraz Misja	24
5.2	Priorytety rozwoju, cele strategiczne i szczegółowe	25
6	Lista zadań inwestycyjnych o znaczeniu strategicznym dla rozwoju Miasta i Gminy Pilica.....	29
7	Wdrażanie Strategii Rozwoju.....	48
8	Monitoring Strategii.....	50

1 Wstęp

Strategia Rozwoju jest najważniejszym dokumentem strategicznym, zawierającym informacje o zamierzeniach inwestycyjnych w przyjętym okresie czasu.

Przygotowanie i przyjęcie dokumentu dla okresu planowania 2007-2013 ma na celu dostosowanie spektrum zadań inwestycyjnych do obszarów kwalifikowalności projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz pozostałych dokumentów ramowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju i regionu.

Strategia rozwoju gminy, to proces sformułowania wizji oraz misji gminy, wskazania priorytetów, wyboru celów strategicznych i szczegółowych. Jest to również opis takiego procesu zarządzania gminą, który umożliwi osiągnięcie założonych celów.

Nowe ujęcie wizji społeczno-gospodarczej ma na celu określenie podstawowych rozwiązań, kierunków, tempa i skali rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Strategia jest swego rodzaju planem działania, który określa główne cele rozwoju gminy, przyjmuje podstawowe kierunki i priorytety działań, jakie należy podjąć, aby przyjęte cele realizować.

Władze samorządowe gminy dostrzegły konieczność sformułowania strategicznych kierunków rozwoju gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja zadań dążących do osiągnięcia celów zawartych w strategii przyniesie dużo lepsze efekty, niż te działania, które byłyby podejmowane bez zorientowania na osiągnięcie jak najszybszego tempa rozwoju społeczno – gospodarczego i przestrzennego gminy. Władze gminy muszą również inspirować, umiejętnie aktywizować i koordynować wszelkie poczynania i działania realizatorów poszczególnych zadań i przedsięwzięć.

Tworzenie strategii jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego wdrożenie i efekty zależą od konsekwencji w działaniu, zaangażowaniu samorządu i społeczeństwa.

Planowanie strategiczne to systematyczne, ciągłe działania, podczas których samorząd przewiduje i planuje przyszłość, określa odpowiednie etapy realizacji i realne środki do jej osiągnięcia. Efektywne planowanie strategiczne posiada trzy cechy¹:

- pomaga samorządowi sformułować wspólne akceptowane cele i tak kierować rozwojem miasta by je osiągnąć,
- przedstawia samorządowi cele i zadania rozwoju: jakie plany są do zrealizowania, jakie są niezbędne ku temu zasoby, jak osiągnąć zakładane cele,
- skupienie się na wykonalnych, a nie pożądanym przedsięwzięciach – musi zatem zawierać realistyczną ocenę lokalnych zasobów, szans i zagrożeń.

Efektywne planowanie strategiczne wymaga także sporządzania budżetu i planowania finansowego. Utrzymuje ono kontrolę i wprowadza realizm w określaniu priorytetów i ich selekcji.

¹Strategie rozwoju gospodarczego miast i gmin. red.: Wagner D.C., Warszawa: Municipium, 2000, s.10.

Planowanie strategiczne łączy w sobie dużą liczbę małych projektów – zadań inwestycyjnych, w celu osiągnięcia szerszych ekonomicznych celów. Planowanie strategiczne pozwala m.in. na:

- uniknięcie przypadkowości w podejmowanych decyzjach,
- uporządkowanie preferencji lokalnej społeczności,
- usystematyzowanie i hierarchizowanie potrzeb i problemów lokalnych według ważności i ich wykonalności.

2 Metodyka opracowania Strategii

2.1 Metodyka badań

Zastosowana metodyka polegała na opracowaniu diagnozy stanu istniejącego w Gminie Pilica na podstawie dostępnych danych oraz innych niezbędnych informacji potrzebnych do określenia możliwości rozwoju.

W badaniach starano się wskazać podstawowe problemy, które ograniczają, bądź opóźniają rozwój gminy.

2.2 Metodyka opracowania

Metodykę opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilica można przedstawić w czterech fazach, które obejmują:

- diagnozę,
- programowanie,
- wdrażanie,
- monitoring i ewaluację.

Diagnoza

Celem diagnozy jest zrozumienie potencjału teraz i w przyszłości. Dzięki niej można uzyskać informacje o zmianie stanu przedmiotu badania, a także określić poziom rozwoju, jaki osiągnęła gmina. Umożliwia to odpowiednie przygotowanie działań na wypadek kryzysu lub podjęcie koniecznych decyzji wtedy, gdy potrzebna będzie zmiana.

Diagnostyka odnosi się zarówno do czynników otoczenia jak i działalności samej gminy. Ma wskazać, jakie są uwarunkowania zewnętrzne a następnie, w jakich dziedzinach może się gmina rozwijać.

Zważywszy na cel diagnozy konieczne jest w ogólnym zarysie określenie następujących jej etapów:

- Jednoznaczne określenie podmiotu i przedmiotu prac diagnostycznych oraz ich cech ogólnych. Stanowi to podstawę do rozpoczęcia obserwacji istniejącego stanu,
- Zebranie informacji (zarówno ważna jest ilość jak i jakość tych informacji) o stanie przedsiębiorstwa i jego otoczenia oraz perspektywach zmian przy zastosowaniu właściwych metod i technik,
- Analizowanie uporządkowanych i przetworzonych informacji. Znając cele i możliwości gminy badający, kierując się wiedzą i doświadczeniem, może określić kierunki rozwoju, które jego zdaniem byłyby najlepsze.
- Kontrola. Każda metoda analizy diagnostycznej powinna być zakończona procesem kontroli zaadoptowania się organizacji i uzyskanych efektów. Aby móc sprawdzić efekty kontrola musi trwać stosunkowo długo od momentu zakończenia procesu projektowania i wprowadzania zmian.

W tej fazie opracowano diagnozę stanu istniejącego, składającą się z:

- oceny walorów i atrakcji gminy,

- analizy potencjału gminy,
- oceny sfery społecznej i ekonomicznej,
- analizy infrastruktury technicznej i społecznej.

W diagnozie oraz w prognozie wykorzystano pierwotne i wtórne źródła, między innymi wyniki ankiety, która została przeprowadzona we wszystkich sołectwach gminy.

Na tym etapie - w oparciu o wyniki analizy stanu istniejącego oraz ankiety - ustalono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwoju określonych produktów markowych. Efektem było opracowanie analizy SWOT oraz określenie wizji i misji rozwoju gminy.

Diagnozę zamyka analiza SWOT, w której wykorzystano także wskazania zawarte w innych dokumentach, jeśli można je było odnieść do rozwoju gminy. Metodą analizy SWOT dokonano identyfikacji słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń (SWOT - kompleksowa metoda analizy mocnych stron oraz barier w realizacji celów).

Strengths - silne strony

Weaknesses - słabe strony

Opportunities - szansę

Threatens - zagrożenia

Programowanie

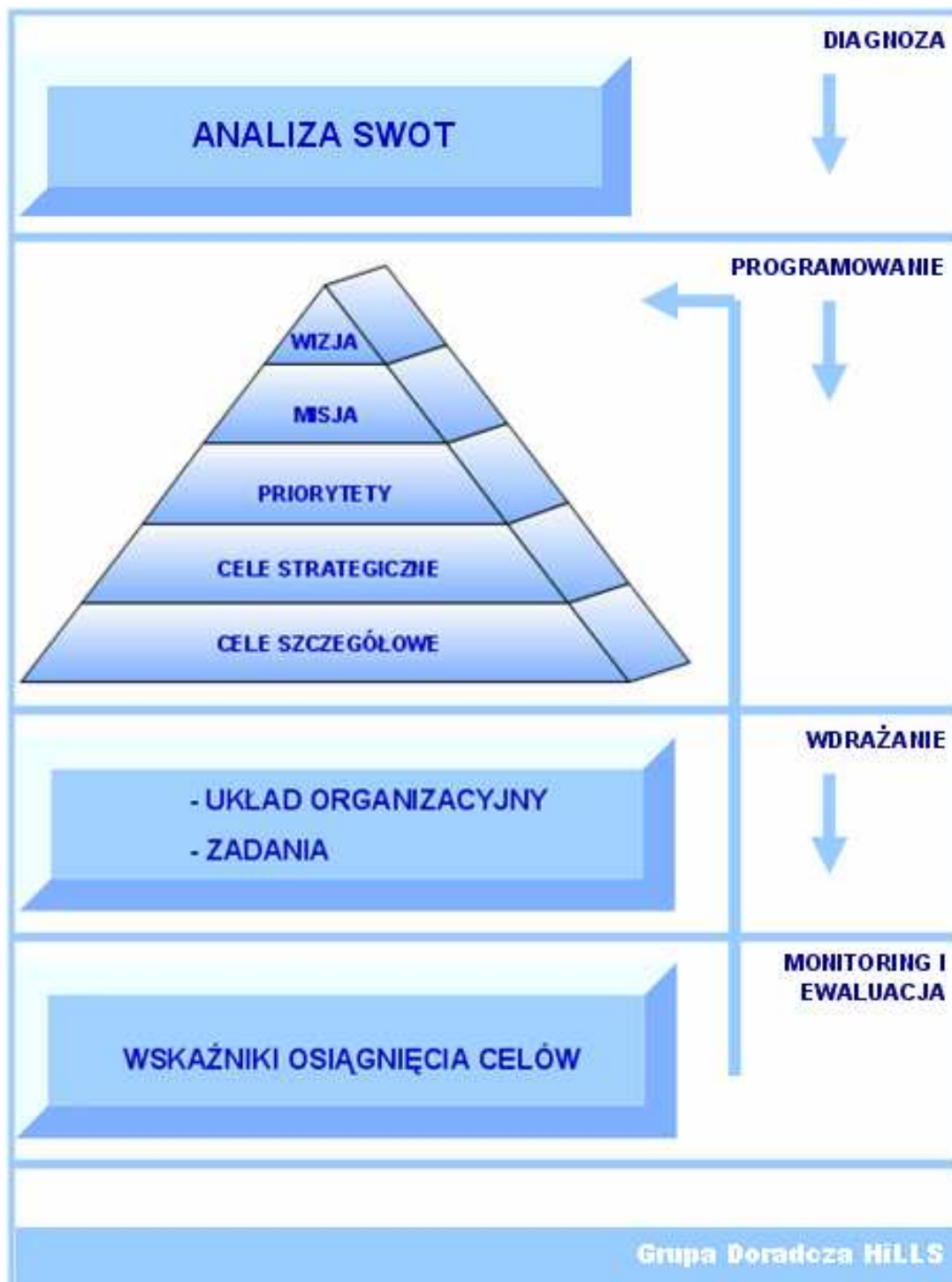
Programowanie wynika z diagnozy, prognozy i uwzględnia priorytety, cele strategiczne oraz cele szczegółowe.

Strategiczne cele - są najważniejszymi celami, które organizacja zamierza zrealizować. Przekształcają się ze strategicznych kwestii w ściśle określone cele, które oddziałują na całą gminę. W celach strategicznych wyróżniono cele szczegółowe. Cele wynikają z analizy SWOT oraz zidentyfikowanych problemów.

Wdrażanie

Wdrażanie celów rozwoju gminy powinno odbywać się na określonych zasadach. W procesie wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilica, w trakcie którego wyznaczane będą na poziomie lokalnym lub regionalnym lokalizacje konkretnych przedsięwzięć i inwestycji mogących oddziaływać na środowisko, należy uwzględniać cele i zasady ochrony środowiska, w tym określone w ustawie prawo ochrony środowiska oraz ustawie o ochronie przyrody.

2.3 Zakres i przedmiot opracowania

W celu pełnego zidentyfikowania problemów gminy, aby określić wizję jej przyszłości, celów strategicznych, koniecznym było sporządzenie analizy-diagnozy stanu gminy we wszystkich dziedzinach życia, a zwłaszcza w sferze społecznej, gospodarczej, infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska. Ten etap rozpoznania stanu gminy jest niezwykle ważny dla samorządu i mieszkańców gminy, bowiem pozwala na poznanie podstawowych mechanizmów (szans i zagrożeń) rozwoju gminy, pozyskanie dokładnych i aktualnych informacji w ujęciu dynamicznym. Ponadto diagnoza pozwala na określenie wzajemnych relacji społeczno-gospodarczych wewnątrz gminy, jak i wzajemnych związków między gminą a jej otoczeniem.

Uzyskane informacje umożliwiły rozpoznanie mocnych i słabych stron zasobów ludzkich (zjawisk demograficznych), gospodarczych, infrastrukturalnych oraz na określenie zewnętrznych możliwości i zagrożeń wynikających z regionalnych, krajowych i międzynarodowych uwarunkowań niezależnych od gminy, a które to wpływają na możliwości jej rozwoju. Jest to analiza SWOT, opracowana dla całej gminy w układzie sektorowym.

Zakres opracowania obejmuje zatem analizę problemów, które mogą być podstawą do określenia priorytetów, celów strategicznych i szczegółowych, które znajdą później wyraz w postaci konkretnych zadań na poszczególne lata w dokumentach programowych.

2.4 Rola społeczności lokalnej w budowie strategii

Strategia została opracowana zgodnie z zasadami partnerstwa społecznego, przyjętymi i ogólnie akceptowanymi dla tego rodzaju dokumentu strategicznego.

Aktywny udział społeczności w pracach nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilica zapewnia temu dokumentowi poczucie lokalnej własności i reprezentacji interesów społeczności gminnej. Wysoka ranga nadana procesowi tworzenia strategii, zwłaszcza udział kluczowych aktorów życia politycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, pozwala mieć nadzieję, iż jej realizacją będą żywo zainteresowane wszystkie najważniejsze ugrupowania polityczne, społeczne i gospodarcze.

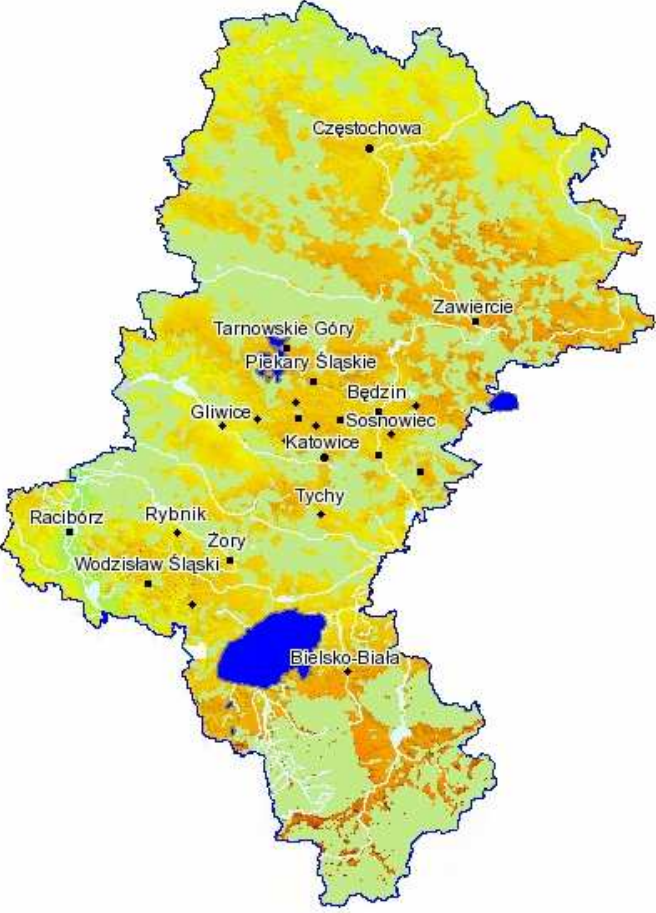
Jest oczywiste, że im więcej osób zaangażuje się w proces budowania strategii i im bardziej będą się one z nią utożsamiały, tym większa będzie szansa na jej pomyślną realizację. Strategia musi, bowiem być akceptowana przez mieszkańców gminy jako ich dzieło i ich własna koncepcja przyszłości. Mieszkańcy gminy powinni, więc być jej współautorami. W sprawach, które dotyczą ich samych są oni najlepszymi ekspertami i z różnych względów (majątek, interesy, tradycje rodzinne itp.) mają prawo współtworzenia strategii, są także materialnie zainteresowani przyszłością swojej gminy.

Społeczność lokalna, która ma poczucie uczestnictwa w tworzeniu strategii jest silniej motywowana do wdrażania wyników swojej pracy i staje się jej naturalnym rzecznikiem. Z tego powodu ważne jest kształtowanie efektywnych powiązań między strukturami władzy, lokalnymi liderami i mieszkańcami gminy oraz harmonijne sprzężenie zasobów lokalnych (prywatnych i publicznych) w celu urzeczywistnienia koncepcji ekonomicznego, społecznego i kulturowego rozwoju gminy jak również uzyskiwania efektu wspomnianej wyżej „kuli śniegowej”.

2.5 Obszar oddziaływania Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju obejmuje obszar całej Gminy Pilica, której szczegółową lokalizację przedstawiono w poniższej tabeli.

Obszar	Mapa
Województwo śląskie	

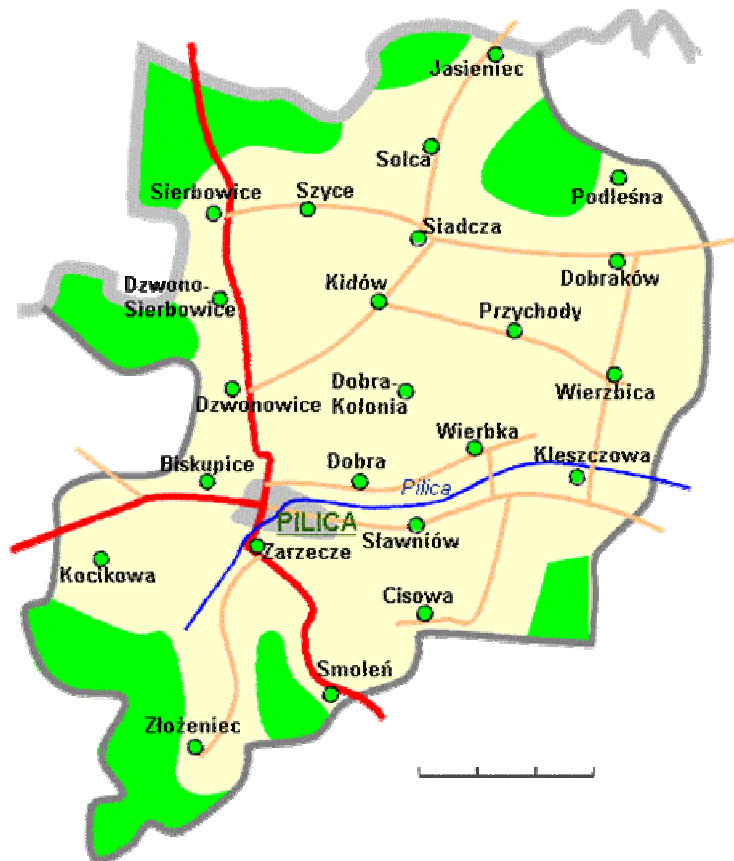
Obszar

Mapa

Powiat
zawierciański

Gmina Pilica

2.6 Obszary czasowe realizacji Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju została opracowana dla okresu planowania 2007-2013. Ze względu na długi okres planowania dokument będzie systematycznie aktualizowany.

Obszar planowania 2007-2013

- **System aktualizacji Strategii Rozwoju:** uzależniony od realizacji poszczególnych zadań
- **Zakres aktualizacji:** aktualizacja danych statystycznych, ekonomicznych, finansowych, gospodarczych oraz zakresu działań inwestycyjnych, weryfikacja misji i celów.

3 Informacje o Gminie Pilica

3.1 Miejscowości

Biskupice

Nazwa miejscowości świadczyła o przynależności do dóbr biskupich. Wzmianka o miejscowości pojawia się w roku 1432, w roku 1490 jako Biskupycze pojawia się w źródłach.

W latach 1530-1560 działała we wsi jedna z kilku na tym terenie kuźnic. W roku 1613 występuje wzmianka o źródłach solnych przy których warzono sól. Pod koniec XVIII wieku wieś liczyła 104 mieszkańców (14-15 domów), a pod koniec wieku XIX zamieszkiwało w Biskupicach 273 osoby. W okresie powstania w roku 1863 w kuźni w Biskupicach wykuwane były kosy dla powstańców, a w zakładzie powroźniczym szyto dla nich mundury. W 1911 roku mieszkańcy wsi próbowali utworzyć wzorowe gospodarstwo spółdzielcze, ale działania te zostały zniweczone przez wybuch I wojny światowej. W latach 20 XX wieku działała tu skrajnie lewicowa Niezależna Partia Chłopska. W czasie II wojny światowej na terenie wsi Niemcy dokonywali egzekucji na mieszkańcach wsi oraz ukrywanych Żydach.

Cisowa

Nazwa miejscowości pochodzi od cisu. Źródła wzmiankują o wsi o nazwie Cisowa już w XVI w, wspominając o kopalniach żelaza zlokalizowanych na tym terenie. Pod koniec XVIII w miejscowość liczyła 35 mieszkańców (5 domów), a pod koniec wieku XIX 154 mieszkańców.

Między Cisową, a Sławniowem na prawo od drogi wznosi się porośnięta lasem **Łysa Góra** (zaraz obok znajduje się przysiółek Syberia), a dalej wznoszą się **Góry Barańskie**.

Dobra

Nazwa miejscowości oznaczała pierwotnie „dobrą ziemię”. W XIV wieku wieś była własnością Pileckich i należała do parafii w Pilicy. W XVI wieku działała w Dobrej kuźnica, a w XVII wieku pozyskiwano tu sól ze źródła solnego. W II połowie XIX wieku działał we wsi młyn wodny Fr. Gruszczyńskiego. W pierwszej połowie XIX wieku wieś liczyła 212 mieszkańców, a pod koniec wieku XIX działała tu duża gorzelnia założona przez Moesów. Pod koniec wieku XIX liczba mieszkańców wynosiła 336 osób.

Dobraków

Nazwa pochodzi od imienia (nazwy osobowej – Dobrak, Dobrogost, Dobroślaw). Wieś istniała już w połowie XIII w. Pod koniec wieku XIV wieś należała do rycerstwa zagrodowego. Na przełomie XIV i XV wieku wieś posiadała aż 17 właścicieli; między innymi miechowskich bożogrobowców; część należała do królewskiej żarnowieckiej. Za czasów Jana Długosza działała we wsi karczma. W połowie XV wieku we wsi istniał folwark. W XVIII wieku (kilkadziesiąt lat) wieś stanowiła dzierżawę właścicielki Pilicy Marii z Wessłów Sobieskiej.

	<p>Pod koniec wieku XIX wieś liczyła 471 mieszkańców. W II połowie XIX wieku istniał w Dobrakowie cmentarz choleryczny.</p> <p>W Dobrakowie istnieje zabytkowy, drewniany kościółek, przed kościołem znajduje się zabytkowy rzeźbiony krzyż.</p>
Dzwonowice	<p>Nazwa pochodzi od nazwy Zwon (dzwon). W 1522 roku wieś występowała pod nazwą Swanowycze, a już w roku 1544 jako Zwonowycze. Pierwsza wzmianka źródłowa pochodzi z roku 1391, kiedy to Władysław Jagiełło zapisał wieś Piotrowi Pieniżkowi (pomimo, to pozostała nadal jako dobra królewskie). W XV wieku istniał we wsi folwark. W XVI wieku dzierżawcą wsi był szlachcic Jan Kmita. Pod koniec XVIII wieku Michał Grabiański przejął wioskę od Teodora Wessla za długi, w tym okresie wioskę zamieszkiwało 130-185 osób.</p> <p>Do katalogu zabytków wpisane są dwie kapliczki z XIX wieku (krzyż z rzeźbionymi figurami i druga słupowa, polichromowana).</p> <p><u>DZWONO-SIERBOWICE</u></p>
Dzwono-Sierbowice	<p>Pierwotnie zwana Górka, (jako, że leży na wzgórzu pomiędzy Dzwonowicami, a Sierbowicami). W we wsi istnieje kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego, zbudowany w stylu podhalańskim w roku 1947-48.</p>
Jasieniec	<p>Nazwa pochodzi od słowiańskiej nazwy rośliny (jasieniec). Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z II połowy XVIII w, wtedy wspomniano o niej jako o wsi szlacheckiej.</p>
Kidów	<p>Nazwa pochodzi od nazwiska Kid. Początki Kidowa sięgają XIII wieku, w wieku XIV wieś była już osadą parafialną. W XV wieku wieś razem z istniejącym tu folwarkiem należała do dóbr wojewody krakowskiego Jana Pileckiego herbu Leliwa. Potem wieś przeszła w ręce również Jana Pileckiego, ale był on wojewodą sandomierskim i ruskim. Po jego śmierci Kidów przeszedł w ręce jego syna Mikołaja, a następnie Jana z Pileckich starosty horodelskiego. W 1570 kupił wieś (wraz z innymi dobrami) biskup krakowski Filip Padniewski. W XVI wieku istniała w Kidowie szkółka parafialna. Na początku XIX wieku wieś nabył pilicki sędzia Roman Hubicki. W I połowie XIX wieku wieś zamieszkiwały 203 osoby.</p> <p>Kościół murowany istniał we wsi już za czasów Jana Pileckiego, wojewody krakowskiego. W 1735 roku na miejscu starego kościoła Maria Józefa Sobiecka ufundowała nowy, murowany. Kościół przebudowano w 1881r (przedłużono nawę) oraz w 1939 (zmiana wystroju wnętrza). W wnętrzu znajduje się obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVII wieku, monstrancja wieżyczkowa z XVI wieku, pacyfikał wczesnobarokowy z 1671r.</p> <p>Na cmentarzu niedaleko kościoła najstarsze nagrobki darowane są z</p>

	<p>początku XX w. Do ciekawych obiektów zaliczono również kapliczkę przydrożną, słupową z XIX wieku</p>
Kleszczowa	<p>Nazwa pochodzi od nazwiska. W dokumentach wieś była wymieniana pod nazwami: Clescowka (1394), Cleschowa (1395), Cleschow (1403), Cleschowka (1407), Cleschowa Wola (1407), Cleszczowka (1412), Cleszczowa (1490) Kleszcze (1827) i od roku 1827 pod nazwą Kleszczowa. Wieś założona w 1340 roku. W tym to roku został darowany przez Kazimierza Wielkiego mieszczaninowi krakowskiemu Mikołajowi Kleszczowi i Hanuszowi z Nysy las i dąbrowa nad rzeką Pilicą. W 1366 roku wieś stanowiła własność dziedziczną Klemensa z Kleszczowej, a potem stała się częścią królewskiej (starostwo żarnowieckie). Od II połowy XV wieku stanowiła własność rodziny Pileckich, w wieku XVI stała się własnością Stanisława Pileckiego. W XVI wieku istniała tu karczma. Od 1739 do 1743 podobnie jak Dobraków wieś stanowiła dzierżawę Marii z Wessłów Sobieckiej. W XVIII wieku wieś liczyła 304 mieszkańców, a w I połowie XIX wieś liczyła 274 mieszkańców, pod koniec wieku XIX wieś liczyła już 430 mieszkańców.</p> <p>W II połowie XIX wieku działał we wsi młyn wodny J. Zerikera. We wsi znajduje się zabytkowa kapliczka słupowa.</p>
Kocikowa	<p>Nazwa mogła się wywodzić od kozy (wspomniana wieś wzmiankowana jest pod nazwą Kozikowa) lub od nazwy osobowej Kocik. Folwark Kocikowa w XVI wieku należał do dóbr pilickich. Wówczas już funkcjonowała we wsi kuźnica, a w XVII wieku wzmiankowane jest wykorzystanie źródeł solnych w tej wsi. Pod koniec XVII wieku dziedzicem Kocikowej był Jan Kazimierz Warszyci, starosta ojcowski. W XIX wieku wieś liczyła 131 mieszkańców.</p>
Maleszyna	<p>Wieś na wzgórzu, brak wzmianek w źródłach sprzed 1874 r. W tym roku wieś wzmiankowana jako jedna z miejscowości należących do folwarku Przychody. Podczas II wojny światowej we wsi funkcjonował młyn. Obecnie przysiółek wsi Wierbka.</p>
Pilica	<p>Pilica to ponad sześćsetletnie miasto zlokalizowane w sercu Jury Krakowsko – Częstochowskiej.</p> <p>Początki Pilicy wiążą się nierozdzielnie z zamkiem Smoleń. To w Smoleniu rezydowali i stąd sprawowali rządy pierwsi właściciele dóbr pileckich – rodzina Toporczyków, którzy w późniejszych latach zmienili nazwisko na Pileckich.</p> <p>Najbardziej prawdopodobną datą otrzymania praw miejskich przez Pilicę jest rok 1393 r. Pod koniec XVI w. Pilica zostaje zakupiona przez rodzinę Padniewskich. Miasteczko staje się centrum życia religijnego oraz ośrodkiem rzemieślniczo-handlowym. Podczas najazdu szwedzkiego region Pilicy został kompletnie zniszczony. Po 1660 r. Pilica przechodzi do rąk</p>

rodziny Wesslów.

międzyczasie rozwijają się wsie królewskie, położone na pn. od Pilicy: Dzwonowice, Sierbowice, Szyce, Kidów, Dobraków i inne. Sławniów, Dobra, Kocikowa oraz przedmieścia Biskupice i Zarzecze należały do dóbr pilickich.

Po III rozbiórce Polski w 1795 r. Pilica i okoliczne wsie weszły w skład tzw. Nowego Śląska należącego do państwa pruskiego. Na mocy pokoju w Tylży w 1807 r. okolice Pilicy weszły w skład Księstwa Warszawskiego, a postanowieniem monarchów na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. - w skład Królestwa Polskiego pod zwierzchnością carów rosyjskich.

W drugiej połowie XIX w. nastąpił ożywiony rozwój Pilicy i okolicznych wsi, głównie za sprawą Krystiana Augusta Moesa, który zbudował papiernię w Wierbce i fabrykę sukna i kortu w Sławniowie. W 1869 r. Pilica utraciła prawa miejskie. W 1914 r. przez kilka tygodni Pilica jest w centrum działań frontowych. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w roku 1918 teren gminy znalazł się ponownie w granicach państwa polskiego. Po wybuchu II wojny światowej, w październiku 1939 r. Pilica weszła w skład tzw. Generalnego Gubernatorstwa. 20 stycznia 1945 r. Pilica została wyzwolona przez wkraczającą armię radziecką.

W 1975 r. powstała gmina Pilica, wydzielona z pn. części dawnego powiatu olkuskiego. W 1994 r. Pilica ponownie uzyskała prawa miejskie.

Pilica-Owczarnia

W tej miejscowości od dawnych czasów istniał folwark. Przy folwarku Stanisław Warszucki zbudował cegielnię i gorzelnię. Obecnie Owczarnia jest przysiółkiem sołectwa Sławniów.

W tej miejscowości znajduje się mogiła wojenna około 4000 żołnierzy z okresu I wojny światowej, z czasów walk armii rosyjskiej z armią austriacką.

Podleśna

Nazwa pochodząca od określenia ludzi mieszkających pod lasem. Miejscowość stanowiła dawniej kolonię Dobrakowa. Brak wzmianek o miejscowości w materiałach źródłowych. Przysiółkiem Podleśnej jest Ostra Góra.

Przychody

Nazwa pochodząca od słowa „przechód” oznaczającego „przejście”. Pierwotnie nazwa miejscowości brzmiała Przechody. W 1257 wieś ta (Prechodj) nadana została klaryskom z Zawichostu przez Bolesława Wstydliwego. W XV wieku istniał we wsi folwark, karczma i młyn. Od XV wieku wieś stanowi własność Jana Pileckiego herbu Leliwa i jego następców. Pod koniec wieku XVI właścicielem wsi jest Mikołaj Padniewski. W wieku XVIII wieś należała do hetmana Pocieja i jego małżonki

Emercjanny. Od 1739 do 1743 wieś stanowiła dzierżawę Marii z Wessłów Sobieskiej. Pod koniec XVIII wieku wieś liczyła 246 osób. Na początku XIX wieku wieś nabył pilicki sędzia Roman Hubicki.

Zabytkiem na terenie miejscowości jest kamienna kapliczka z figurą Matki Boskiej (w miejsce utraconej głowy wmontowana została mała figurka Madonny) z 1906 r., na postumencie znajdują się płaskorzeźby świętych.

Siadcza

Nazwa pochodzi od nazwy osobowej Szadek. W dokumentach źródłowych występuje pod nazwami: Szadcza, Siadsza i Siedcza. Korzenie wsi sięgają II połowy XIII wieku. W 1350 roku Kazimierz Wielki przeniósł wieś z prawa polskiego na niemieckie (w nagrodę za zasługi Stampoty, ówczesnego właściciela wsi). W XV wieku wieś należała do Przybora z Siadczy, a potem podzielili ją między siebie Jakusz, Spytek i Przedbórz Siadecy. W XV wieku istniała we wsi karczma. Pod koniec XV w wieś weszła w skład dóbr Pileckich (stanowiła własność Jana Pileckiego, wojewody ruskiego i sandomierskiego). Potem stanowiła własność kolejnych właścicieli Pilicy. Kiedyś istniał tam dwór.

We wsi znajduje się kilka starych domów wartych obejrzenia oraz cokoł kamienny. Swe źródła bierze tu rzeka Żubrówka. Istnieją tu również stawy hodowlane karpia

Sierbowice

Nazwa pochodzi prawdopodobnie od nazwy pasierba – „sirr”. W XV wieku wieś znana pod nazwą Syr bouicze, a kilkadziesiąt lat później wspomniana jako Serbowicze (1539), Szirbowicze (1581), Szwierzbowice (1629) i od końca wieku XVIII występuje pod nazwą Sierbowice.

Pod koniec XIV wieku wieś stanowiła część królewskiej żarnowieckiej. W 1444 roku Władysław Warneńczyk zapisał tę wieś wraz z Szycami i Szypowicami Adamowi z Włoszczowej. Od II połowy XVI wieku wieś wchodziła w skład klucza szyckiego. Pod koniec XVI wieku dzierżawcą wsi był Jan Kmita. W tym też czasie we wsi istniała austeria. W XVIII wieku wieś była własnością Michała Grabiańskiego.

We wsi znajdują się stare zabudowania oraz pomnik martyrologii

Sławniów

Nazwa wsi wywodzi się od nazwy osobowej Sławień (Sławomir, Bogusław). W źródłach wzmiankowana jako Sławnow (1389), Sławnouicze (1399), Sławniow (1581).

Pod koniec XIV wieku dziedzicem wsi był Jakusz, który w roku 1401 sprzedał połowę wsi Jadwidze Pilickiej. Do czasu przejęcia całości wsi przez Pileckich, połowa pozostawała w rękach następców Jakusza. Od końca XV wieku wieś wchodziła w skład olbrzymich dóbr możnowładcy Jana Pileckiego (syna Elżbiety Granowskiej, trzeciej żony Władysława Jagiełły). W I połowie XIX wieku wieś liczyła 382 mieszkańców, natomiast

pod koniec wieku XIX mieszkańców było już 776. Po odebraniu Pilicy praw miejskich, pierwsi wójtowie pochodzili ze Sławniowa.

W II połowie XIX wieku w Sławniowie powstała fabryka sukna i kortów, założona przez Augusta Moesa, stanowiąca jeden z trzech największych zakładów przemysłowych na ziemi olkuskiej (zatrudniano w niej 224 pracowników). Pod koniec wieku XIX fabryka spłonęła, a na jej zgliszczach A. Moes wybudował papiernię. Spowodowany ostrzałem artyleryjskim pożar zniszczył fabrykę doszczętnie w roku 1914. Odbudowana na miejscu dawnej fabryki sukna, nie przetrwała wielkiego kryzysu na przełomie lat 20 i 30 XX wieku. W 1937 roku próby zakupu i uruchomienia podejmował Kazimierz Arkuszewski, jednak bez efektu.

Pod Sławniowem bije trzecie (największe) źródło rzeki Pilicy.

W miejscowości znajduje się zabytkowa drewniana kapliczka.

Smoleń

Nazwa miejscowości pochodzi od nazwy osobowej Smolan. W materiałach źródłowych miejscowość spotykana pod nazwą Smolin (1413), Smolyen (1417).

Na najwyższym w okolicy wzniesieniu (496 m n.p.m.) znajdują się ruiny zamku. Na tym wzniesieniu znaleziono pozostałości po bytności Celtów. Ruiny zamku w Smoleniu są pozostałością siedziby rodowej Pileckich herbu Topór, do których w XIV i XV wieku należało również miasto Pilica. Pierwszy raz zamek spalono ok. 1297 roku podczas walk Władysława Łokietka z Wacławem Czeskim o tron krakowski. Odbudował go za czasów panowania Kazimierza Wielkiego Otto z Pilicy zwany Wielkim, najbardziej znany z Toporczyków Pileckich. W swoim czasie pełnił on godność starosty ruskiego, starosty i wojewody sandomierskiego oraz starosty generalnego Wielkopolski (jako zaufany Elżbiety Łokietkówny sprawującej władzę w imieniu syna – Ludwika Węgierskiego). Jego córka, Elżbieta to późniejsza trzecia żona Władysława Jagiełły – Elżbieta z Pileckich Granowska. W 1570 roku od Pileckich dobra pilickie zakupili Padniewscy. Padniewscy nie zamieszkiwali na zamku, ale na folwarku poniżej zamku. W czasie „potopu szwedzkiego” zamek został ograbiony i zniszczony (1656), a ostatecznych zniszczeń dokonali Austriacy, którzy objęli go w posiadanie po roku 1795. Po roku 1815 zamek znalazł się w Królestwie Kongresowym.

Najstarszą część zamku stanowił mały zamek z wieżą obserwacyjną, zbudowany z kamienia na szczycie skały (zbudowany przez Pileckich), natomiast później powstały mury obronne – dwa obwody zamków dolnych, broniących dostępu do warowni. Na dziedzińcu znajduje się kwadratowa studnia wykuta w skale, według legendy wykuta przez jeńców tatarskich.

Solca

Nazwa typu topograficznego. W źródłach wzmiankowana jako Solecz (1376), Solca (1385), Solca (1629). Wzmianki na temat wsi pojawiają się

	już w XIV wieku, jako o własności Jakusza Soleckiego. W XVIII wieku wieś liczyła 128 mieszkańców.
Szyce	<p>Nazwa pochodzi od nazwy osobowej (Syk lub Szyk). W źródłach wzmiankowana jako Sicha (1234), Siche (1254), Siczouicz (1389), Siczow (1400), Sicze (1470-80), Szyce Duchowne (1877).</p> <p>Pod koniec XIV wieku Szyce weszły w skład królewskiej. Aż do rozbiorów Szyce były siedzibą starostwa niegrodowego i wchodziły w skład klucza żarnowieckiego. W XVI wieku wieś stanowiła dzierżawę Jana Kmity. XVIII wiek stanowił okres buntów chłopów z Szyce przeciwko dzierżawcom. W 1790 roku starostwo szyckie przejął za długi od Teodora Wessela Michał Grabiański. W I połowie XIX wieku Szyce zamieszkiwało 372 osoby.</p> <p>Zabytki we wsi stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kapliczka murowana z połowy XIX wieku (pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej), ▪ Dom drewniany z tego samego okresu, z drewnianymi zabudowaniami, <p>Krzyż drewniany XIX wieczny z rzeźbionymi sylwetkami świętych</p>
Wierbka	<p>Nazwa pochodzenia topograficznego (wierzbka, czyli mała wierzba). W źródłach wzmiankowana, jako Virbcza (1388), Virzbca (1394), Wierzbka (1547). Wieś powstała najprawdopodobniej w XIV wieku. W I połowie XV wieku wieś należała do braci Dzierżka i Zbigniewa z Janowiczek. Została następnie sprzedana Hankowi z Chełmu i w drugiej połowie XV wieku wchodziła w skład dóbr pilickich Kasztelana krakowskiego Jana Pileckiego. W tym czasie istniał już we wsi folwark. Od 1739 do 1743 wieś stanowiła dzierżawę Marii z Wessłów Sobieskiej. W roku 1790 uruchomiono w Wierbce papiernię, a w 1853 r. uruchomiona tu została przez Krystyna Augusta Moesa fabryka papieru. W II połowie XIX wieku we wsi istniał folwark należący do dóbr pilickich.</p> <p>Zabytki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruiny pałacu Moesów – koniec XIX w, ▪ Stara szkoła, ▪ Neogotycka wieża z krenelażem i strzelnicami na terenie zakładu „OSPEL”, ▪ Dawna willa dyrektora zakładów z XIX w, stojąca przy zakładach, <p>Park będący niegdyś parkiem pałacowym Moesów stanowi w całości pomnik przyrody (na uwagę zasługuje znajdujący się na jego terenie stary modrzew)</p>
Wierzbica	Nazwa wsi pochodzi od wierzby (wieś w początkach swojego istnienia nazywana była Omesznicą). W źródłach wzmiankowana jako Virbica

	<p>(1257), Wirzbicza (1470-80), od 1581 pod obecną nazwą. Już w XV wieku istniała we wsi karczma i folwark. W XVI wieku wieś należała do Michała Padniewskiego. Pod koniec XVIII wieku wieś zamieszkiwały 222 osoby.</p> <p>Zabytki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Murowana kaplica z XVIII w, <p>2 drewniane kapliczki z I poł.XIX w.</p>
Wola Kocikowa	<p>Najprawdopodobniej dawniej przysiółek Kocikowej. Najprawdopodobniej jest starą wsią (o czym świadczy nazwa). Nie występuje w źródłach. Obecnie jest przysiółkiem wsi Kocikowa</p>
Zarzecze	<p>Wieś rycerska istniejąca już w XIV wieku. Jako właściciele w tym czasie wskazywani są kolejno: Mikołaj, Adam i Maciek. W XV wieku dziedzicem był Jakub z Zarzecza, w tym czasie istniała już we wsi karczma. Od początku XV wieku funkcjonował we wsi browar.</p> <p>Pod koniec XVIII wieku wieś zamieszkiwało 145 mieszkańców. Pod koniec XIX wieku wieś stanowiła już przedmieście Pilicy. Pod koniec XIX wieku funkcjonował we wsi młyn parowy, duży browar i farbiarnia. We wsi istniał kiedyś kościół Bożogrobowców, obecnie jednak w tym miejscu znajdują się ruiny kościoła św. Stanisława i Walentego ufundowanego przez Stanisława Padniewskiego (fundowanego w 1610 r.) dla Kanoników Regularnych od Pokuty, zwanych Markami.</p> <p>Zabytki stanowią pozostałości dawnego cmentarza ewangelickiego z II połowy XIX w, zabytkowa stodoła z XIX w, pomnik przyrody stanowi lipa drobnolistna o obwodzie pnia równym 410 cm (koło mostu nad Pilicą).</p>
Złożeniec	<p>Nazwa wsi pochodzi od starego określenia pomieszczenia, legowiska. Pierwsza wzmianka pochodzi z około roku 1400 (jednakże wieś posiadająca już wtedy sołtysa musiała powstać wcześniej). Warty zauważenia jest fakt, że pierwszym sołtysem (w XV wieku) była kobieta co stanowi ewenement w tamtych czasach. Wieś wchodziła w skład dóbr pilickich. W połowie XVI wieku działała we wsi kuźnica i dymarki. W kopalniach miejscowych było pozyskiwane srebro i żelazo (kopalnie odkrywkowe). Pod koniec XVIII wieku wieś zamieszkiwana była przez 229 osób.</p> <p>W czasie II wojny światowej zginął w okolicy Złożenca najprawdopodobniej magnat cygański (złapany wraz z innymi Cyganami w Czarnym Lesie w 1942 roku). Znajduje się tam mogiła Romów.</p>

3.2 Sytuacja demograficzna, społeczna, gospodarcza

Gmina Pilica zajmuje powierzchnię ponad 14 tys. ha i składa się z jednego miasta (Pilica) oraz 26 miejscowości wiejskich.

	J. m.	2006
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, SIEĆ OSADNICZA		
Powierzchnia		
ogółem w ha	ha	14 272
ogółem w km2	km2	143
Sołectwa		
ogółem	jed.	24
Miejscowości		
miejscowości (łącznie z miastami)	jed.	27
miejscowości wiejskie	jed.	26

Obszar gminy zamieszkiwany jest przez 9171 osób. Całkowita ilość ludności na obszarze gminy maleje, jednakże zauważa się, iż z roku na rok wzrasta liczba mieszkańców miasta Pilica.

	J. m.	2004	2005	2006
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY				
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci				
ogółem				
ogółem	osoba	9 313	9 271	9 171
mężczyźni	osoba	4 598	4 593	4 547
kobiety	osoba	4 715	4 678	4 624
w miastach				
ogółem	osoba	1 999	2 018	2 027
mężczyźni	osoba	950	971	977
kobiety	osoba	1 049	1 047	1 050
na wsi				
ogółem	osoba	7 235	7 191	7 093
mężczyźni	osoba	3 609	3 594	3 553
kobiety	osoba	3 626	3 597	3 540
Ruch naturalny wg płci				
Urodzenia żywe				
ogółem	osoba	58	73	75
mężczyźni	osoba	27	36	46
kobiety	osoba	31	37	29
Zgony ogółem				
ogółem	osoba	120	114	136
mężczyźni	osoba	64	46	73
kobiety	osoba	56	68	63
Zgony niemowląt				
ogółem	osoba	0	1	0
mężczyźni	osoba	0	1	0

	J. m.	2004	2005	2006
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY				
kobiety	osoba	0	0	0
Przyrost naturalny				
ogółem	osoba	-62	-41	-61
mężczyźni	osoba	-37	-10	-27
kobiety	osoba	-25	-31	-34

Istotnym czynnikiem wskazującym na poprawę warunków życia na obszarze gminy jest fakt, iż liczba osób bezrobotnych znacząco maleje. Należy zwrócić uwagę, iż z każdym rokiem zwiększa się liczba podmiotów gospodarczych działających na obszarze gminy.

	J. m.	2004	2005	2006
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY				
Pracujący wg płci				
ogółem	osoba	1 430	1 329	1 379
mężczyźni	osoba	656	689	708
kobiety	osoba	774	640	671
BEZROBOCIE				
Bezrobotni zarejestrowani wg płci				
ogółem	osoba	685	634	536
mężczyźni	osoba	359	304	242
kobiety	osoba	326	330	294

	J. m.	2004	2005	2006
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH				
Ogółem				
ogółem	jed.gosp.	545	547	560
Sektor publiczny				
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	22	22	23
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	21	21	22
Sektor prywatny				
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	523	525	537
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	436	436	444
spółki handlowe	jed.gosp.	8	7	8
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	0	0
spółdzielnie	jed.gosp.	5	5	5
fundacje	jed.gosp.	0	0	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	25	25	26

4 Zidentyfikowane problemy -Analiza SWOT

Zrównoważony rozwój gminy wymaga realizacji takich inwestycji, które pozwolą na dynamiczny rozwój poszczególnych obszarów przy jednoczesnej optymalizacji nakładów poniesionych na inwestycje.

Pilica jest gminą o doskonałych warunkach do rozwoju w obszarze turystyki i rekreacji. Świadczy o tym zarówno szereg uwarunkowań geograficznych, jak i kierunki rozwoju gmin ościennych. Istnieje konieczność wykorzystania posiadanego potencjału geograficznego i zaproponowania turystom, których znacząca większość pochodzi z obszaru aglomeracji śląskiej takich warunków wypoczynku i rekreacji, które wyróżnią Pilicę wśród wielu innych gmin jurajskich.

Pilica gminą posiadającą doskonale uwarunkowania turystyczne

Lokalizacja

Dobra sieć komunikacyjna

Warunki przyrodnicze

***Kierunki działań
inwestycyjnych***

***Doskonała promocja regionu
Jury Krakowski -
Częstochowskiej***

Przystępując do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilica przeanalizowano poszczególne warianty rozwoju w taki sposób aby wyodrębnić tendencje korzystne oraz niekorzystne. Wyniki analiz przedstawiono w tabeli zbiorczej (SWOT). Analiza SWOT ma na celu wyraźne wyodrębnienie poszczególnych tendencji w celu ich śledzenia w najbliższych latach. Docelowym działaniem władz gminy będzie wykorzystanie potencjału związanego zarówno ze zwiększonymi możliwościami aplikowania o dotacje w ramach funduszy strukturalnych, ale także ograniczenie lub likwidacja zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań gospodarczych jak i społecznych.

mocne strony

- ***Doskonała lokalizacja – najatrakcyjniejszy obszar Jury Krakowsko Częstochowskiej szybki dojazd z Dąbrowy Górniczej, Zawiercia, Myszkowa***
- ***Bogata historia, liczne zabytki***
- ***Ciekawa baza turystyczna***
- ***Stabilna sytuacja finansowa***
- ***Realizacja inwestycji w obszarze sportu i turystyki***

słabe strony

- ***Brak nowoczesnego i dobrze wyposażonego zaplecza medycznego***
- ***Niepelna infrastruktura kanalizacyjna***
- ***Brak właściwego zagospodarowania na terenach otwartych stref rekreacji***
- ***Brak profesjonalnego zaplecza hotelarsko-gastronomicznego***

Szanse

- ***Doświadczenie w pozyskiwaniu środków strukturalnych***
- ***Coraz większa popularność Pilicy wśród turystów***
- ***Ogólne tendencje wzrostowe w zakresie inwestycji w obszarze turystyki i gastronomii***

Zagrożenia

- ***Konkurencja ze strony pozostałych gmin jurajskich***
- ***Skomplikowane procedury w zakresie pozyskiwania i rozliczania projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych***
- ***Brak jednoznacznych wytycznych w zakresie partnerstw publiczno-prywatnych***

5 Ustalenia Strategiczne

5.1 Wizja oraz Misja

wizja

Pilica to prężnie rozwijająca się gmina turystyczna, zlokalizowana w jednym z najpiękniejszych obszarów Jury Krakowsko – Częstochowskiej, wyposażona w odpowiednią infrastrukturę techniczną i społeczną pozwalającą na zapewnienie właściwych warunków do zamieszkania, oraz szeroko rozumianego rozwoju.

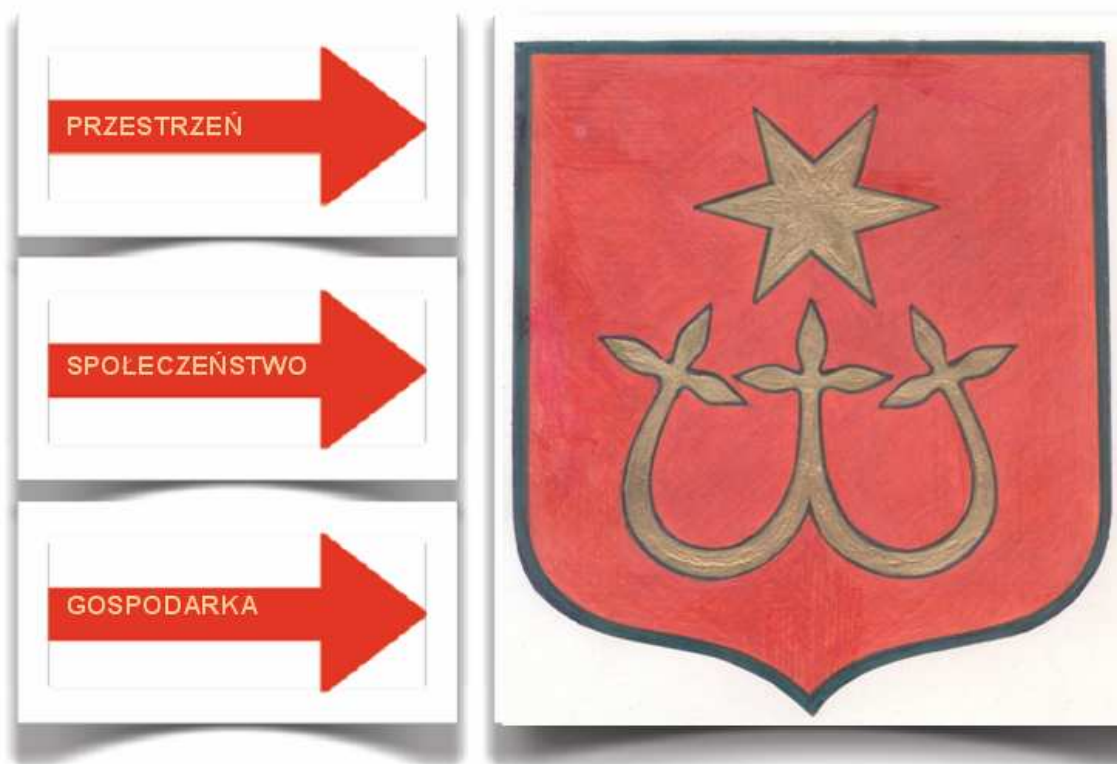

misja

Stworzenie jak najlepszych warunków do dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego mieszkańcom, inwestorom i turystom, przy jednoczesnym zachowaniu szczególnych uwarunkowań historycznych, kulturowych i przyrodniczych gminy.

5.2 Priorytety rozwoju, cele strategiczne i szczegółowe

Priorytet I. Przestrzeń

Cel strategiczny: Wysoka jakość środowiska naturalnego

Cele szczegółowe:

- Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- Zmniejszenie ilości odpadów i uporządkowanie gospodarki odpadami (m. in. poprzez wprowadzenie segregacji odpadów),
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Cel strategiczny: Rozwój i poprawa systemu komunikacyjnego

Cele szczegółowe:

- Poprawa i rozwój układu sieci drogowej,
- Poprawa systemu transportu publicznego w przemieszczaniu osób.

Cel strategiczny: Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cele szczegółowe:

- Zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu,
- Wzrost liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.
- Rozwój sieci elektronicznej informacji turystycznej i kulturalnej

Cel strategiczny: *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz rozwój mieszkalnictwa*

Cele szczegółowe:

- Rewitalizacja obszarów i obiektów zdegradowanych na cele społeczne, gospodarcze, turystyczne, kulturalne i edukacyjne,

Priorytet II. Społeczeństwo

Cel strategiczny: *Poprawa kwalifikacjach zawodowych i wykształcenia mieszkańców oraz zmniejszenie bezrobocia*

Cele szczegółowe:

- Poprawa warunków i jakości kształcenia,
- Wzrost dostępności do edukacji,
- Stworzenie możliwości do reorientacji zawodowej oraz przekwalifikowań bezrobotnych,
- Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.

Cel strategiczny: *Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu.*

Cele szczegółowe:

- Poprawa warunków i jakości oraz wzrost dostępności do usług medycznych,
- Poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny: *Wzrost znaczenia kultury w rozwoju gminy*

Cele szczegółowe:

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń,
- Stworzenie i rozwój lokalnych produktów kulturalnych,
- Zwiększenie dostępu do informacji kulturalnej,
- Stworzenie i promocja oferty kulturalnej gminy.

Cel strategiczny: *Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy*

Cel szczegółowy:

- Zmniejszenie przestępczości i wykroczeń.

Priorytet III. Gospodarka

Cel strategiczny: *Wzrost konkurencyjności gospodarki lokalnej i przedsiębiorczości*

Cele szczegółowe:

- Wzrost wartości bezpośrednich inwestycji w gminie,
- Wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw,

- Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (szczególnie sektora turystycznego i gastronomicznego),
- Poprawa bazy instytucji otoczenia biznesu,
- Wspomaganie rozwoju drobnej przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy,
- Aktywizacja, integracja i wspomaganie przedsiębiorczości mieszkańców.

Cel strategiczny: *Rozwój usług turystycznych i promocja turystyczna gminy*

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości infrastruktury turystycznej,
- Zwiększenie dostępu do informacji turystycznej,
- Stworzenie i promocja oferty turystycznej gminy,
- Rozwój agroturystyki w gminie.
- Dalszy rozwój bazy sportowej

Wizja	Pilica to prężnie rozwijająca się gmina turystyczna, zlokalizowana w jednym z najpiękniejszych obszarów Jury Krakowsko – Częstochowskiej, wyposażona w odpowiednią infrastrukturę techniczną i społeczną pozwalającą na zapewnienie właściwych warunków do zamieszkania, oraz szeroko rozumianego rozwoju.									
Misja	Stworzenie jak najlepszych warunków do dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego mieszkańcom, inwestorom i turystom, przy jednoczesnym zachowaniu szczególnych uwarunkowań historycznych, kulturowych i przyrodniczych gminy.									
Prorytet	Przestrzeń				Społeczeństwo				Gospodarka	
Cel strategiczny	Wysoka jakość środowiska naturalnego	Rozwój i poprawa systemu komunikacyjnego	Rozwój społeczeństwa informacyjnego	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz rozwój mieszkalnictwa	Poprawa kwalifikacjach zawodowych i wykształcenia mieszkańców oraz zmniejszenie bezrobocia	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu	Wzrost znaczenia kultury w rozwoju gminy	Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy	Wzrost konkurencyjności gospodarki lokalnej i przedsiębiorczości	Rozwój usług turystycznych i promocja turystyczna gminy
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej • Poprawa jakości powietrza atmosferycznego • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, • Zmniejszenie ilości odpadów i uporządkowanie gospodarki odpadami (m. in. poprzez wprowadzenie segregacji odpadów) • Ochrona dziedzictwa przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa i rozwój układu sieci drogowej • Poprawa systemu transportu publicznego w przemieszczaniu osób 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu • Wzrost liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną 	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja obszarów i obiektów zdegradowanych na cele społeczne, gospodarcze, turystyczne, kulturalne i edukacyjne • Poprawa dostępu i standardu zasobów mieszkaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków i jakości kształcenia • Wzrost dostępności do edukacji • Stworzenie możliwości do reorientacji zawodowej oraz przekwalifikowań bezrobotnych • Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków i jakości oraz wzrost dostępności do usług medycznych • Poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń • Stworzenie i rozwój lokalnych produktów kulturalnych • Zwiększenie dostępu do informacji kulturalnej • Stworzenie i promocja oferty kulturalnej gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie przestępczości i wykroczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost wartości bezpośrednich inwestycji w gminie • Wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw • Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości • Poprawa bazy instytucji otoczenia biznesu • Wspomaganie rozwoju drobnej przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy • Aktywizacja, integracja i wspomaganie przedsiębiorczości mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości infrastruktury turystycznej • Zwiększenie dostępu do informacji turystycznej • Stworzenie i promocja oferty turystycznej gminy • Rozwój agroturystyki w gminie

6 Lista zadań inwestycyjnych o znaczeniu strategicznym dla rozwoju Miasta i Gminy Pilica

Tablica: Wykaz działań inwestycyjnych

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
Turystyka	<p>Nazwa projektu Rewitalizacja obszaru „B” – zagospodarowanie zalewu w Pilicy i przebudowa parku miejskiego „Lipie”, zgodnie z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Pilica.</p>	<p>Opis projektu</p> <p>Zagospodarowanie zalewu</p> <p>Zalew w Pilicy z roku na rok staje się coraz bardziej charakterystycznym obszarem rekreacyjnym na terenie powiatu zawierciańskiego. Czysta woda, plaża oraz doskonała lokalizacja przyczyniają się do popularyzacji miasta wśród turystów, szukających wypoczynku w pobliżu aglomeracji śląskiej.</p> <p>W chwili obecnej konieczne są inwestycje w następującym zakresie:</p> <p>Odmulenie i wyczyszczenie zbiorników</p> <p>Zagospodarowanie obszaru plaży:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Infrastruktura sanitarna ▪ Dojazd ▪ Mała architektura (ławy) ▪ Doświetlenie terenu <p>Stworzenie warunków do uprawiania sportów plażowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2 odgródzone boiska do siatkówki plażowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą – szatnia, natryski, mini-trybuna ▪ Boisko do gry w piłkę nożną (plażową) <p>Zagospodarowanie zarybionych zbiorników (zbiornik dolny) dla systematycznie powtarzających się zawodów wędkarskich – budowa stanowisk, pomostów.</p> <p>Budowa parkingu dla wędkarzy i turystów odwiedzających obszar.</p>

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
		<div data-bbox="1227 256 2027 475" style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> Mini park sportu i rozrywki <ul style="list-style-type: none"> ▪ 8 stanowisk do gry w mini-golfa ▪ Ścieżki, ławki, oświetlenie ▪ Punkty przeznaczone pod działalność gastronomiczną i handlową </div> <div data-bbox="1227 475 2027 523" style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> System nagłośnienia </div> <div data-bbox="943 531 1205 611" style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> Przebudowa parku miejskiego „Lipie” </div> <div data-bbox="1227 531 2040 1121"> <p>Park miejski „Lipie” w chwili obecnej jest terenem mocno zdegradowanym. Przebudowa parku ma polegać przede wszystkim na nadaniu mu nowej funkcji – miejsca rozrywki, odpoczynku i sportu.</p> <p>Na terenie parku zostanie wybudowane „miasteczko rowerowe”. Zgodnie z zamierzeniami trasy rowerowe będą się charakteryzowały znaczną różnorodnością, umożliwiając aktywne spędzenie wolnego czasu zarówno początkującym, jak i zaawansowanym rowerzystom. Bezpieczeństwo w miasteczku będzie gwarantował system monitoringu oraz sygnalizacja świetlna.</p> <p>Zgodnie z założeniami koncepcyjnymi na terenie miasteczka będą znajdowały się punkty gastronomiczne, serwis rowerowy, miejsca umożliwiające odpoczynek oraz regenerację (szatnie i natryski).</p> </div>
	Organizacja Centrum Informacji Turystycznej	Celem projektu jest zorganizowanie Centrum Informacji Turystycznej zlokalizowanego w centrum miasta (historyczny ratusz). Centrum Informacji Turystycznej jest instytucją niezbędną, do jej zadań będzie należało przede wszystkim promowanie walorów turystycznych gminy, tworzenie i dystrybucja map, przewodników i informatorów

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis
	<p>turystycznych, zarządzanie elektronicznym systemem informacji turystycznej.</p>
	<p>Elektroniczny system informacji turystycznej i kulturalnej</p> <p>Celem projektu jest stworzenie innowacyjnej platformy programistycznej współpracującej z informatami, zlokalizowanymi na terenie całej gminy w miejscach najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym i kulturalnym. Informaty umożliwią turystom uzyskanie informacji o poszczególnych obiektach i obszarach, zakup biletów wstępu, skorzystanie z map lokalizacyjnych, możliwość wysłania kartki pocztowej on-lina z wizualizacją danego obiektu zabytkowego zlokalizowanego na terenie gminy Pilica.</p>
	<p>System jednolitego oznakowania obiektów atrakcji turystycznych</p> <p>W celu optymalizacji ruchu turystycznego i ułatwienia poruszania się turystów po obszarze gminy planuje się stworzenie jednolitego systemu oznakowania obiektów atrakcji turystycznych. Oznakowanie pozwoli na szybkie i sprawne dotarcie do wybranych miejsc bez względu na posiadany środek transportu.</p>
DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
Nazwa projektu	Opis projektu
<p>Stworzenie kompleksowej spójnej oferty turystycznej i kulturalnej.</p>	<p>Wzorem wielu gmin i miast europejskich zostanie w Pilicy stworzona spójna i kompleksowa oferta turystyczna i kulturalna. Działanie to będzie polegało na stworzeniu jednolitego informatora turystycznego oraz wspólnego (dla wszystkich obiektów i obszarów atrakcyjnych pod względem turystycznym) biletu. Spójna oferta turystyczna pozwoli osobom odwiedzającym teren Pilicy na szybkie znalezienie poszczególnych obiektów zabytkowych, ale także noclegu, lokali gastronomicznych, parkingu.</p> <p>Idea projektu opiera się na jak największym otwarciu się na potrzeby turystów i zaproponowanie możliwie najciekawszej oferty.</p>
<p>Wspomaganie tworzenie bazy noclegowej opartej na agroturystyce</p>	<p>Celem projektu będzie cykl szkoleń oraz działania zmierzające do stworzenia partnerstw publiczno – prywatnych w zakresie tworzenia bazy noclegowo-gastronomicznej opartej na agroturystyce. Elementem projektu będzie promowanie (poprzez Internet oraz współpracę z</p>

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
		biurami podróży) oferty turystycznej gminy Pilica opartej na wspólnym działaniu gminy i mieszkańców.
	Wspomaganie rozwoju bazy gastronomicznej	Celem projektu będzie wspomaganie osób prowadzących działalność gastronomiczną na terenie gminy Pilica poprzez promowanie poszczególnych obiektów gastronomicznych, organizowanie imprez turystycznych mających na celu promocję lokalnych potraw (dni zupy, dni piwa)
Spoleczeństwo informatyczne	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	E-Urząd	Projekt mający na celu wykorzystanie możliwości komputerów oraz dostępnych na rynku produktów informatycznych dedykowanych sektorowi jednostek samorządu terytorialnego dla przyspieszenia i optymalizacji pracy urzędu. W ramach projektu zostanie wdrożony nowoczesny system obsługi petentów, elektroniczny obieg dokumentów, system archiwizacji dokumentów.
	Szerokopasmowy, publiczny dostęp do Internetu	Jednym z ważnych elementów rozwoju gminy będzie stworzenie infrastruktury technicznej obejmującej początkowo ściśle centrum Pilicy, a następnie obszar całej gminy, umożliwiającej wszystkim mieszkańcom oraz turystom bezpłatny, nieograniczony i bezpieczny dostęp do bezprzewodowego Internetu.
	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Internet szansą na rozwój sektora MSP	Cykl szkoleń dla przedsiębiorców z terenu Gminy mający na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z wykorzystaniem możliwości Internetu w celu sprzedaży i promocji towarów i usług, a także pozyskiwania informacji handlowych.
Internet w promocji bazy turystycznej	Cykl szkoleń dla właścicieli gospodarstw agroturystycznych mający na celu przedstawienie możliwości w obszarze promocji i sprzedaży usług turystycznych w sieci.	

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis****Rewitalizacja****DZIAŁANIA INWESTYCYJNE****Nazwa projektu**

Rewitalizacja obszaru A – ścisłego centrum miasta Pilica, zgodnie z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Pilica

Opis projektu**Odnowa rynku**

Odnowa średniowiecznego rynku (płyta rynku, kamienice, nawierzchnia drogi wojewódzkiej okalającej rynek, odbudowa ratusza, oświetlenie iluminacyjne, nagłośnienie)

Odnowa rynku jest projektem na który składają się 4 etapy:

Rekonstrukcja płyty
Rynku w Pilicy

W ramach działania zostanie przeprojektowana i przebudowana płyta rynku. Płyta zostanie zaprojektowana w sposób pozwalający na jak najlepsze zagospodarowanie przestrzeni oraz przystosowana do organizacji imprez o charakterze masowym. W ramach projektu zostanie poprawiona przede wszystkim funkcjonalność obszaru

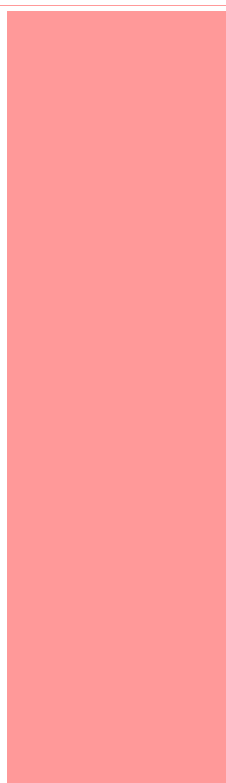
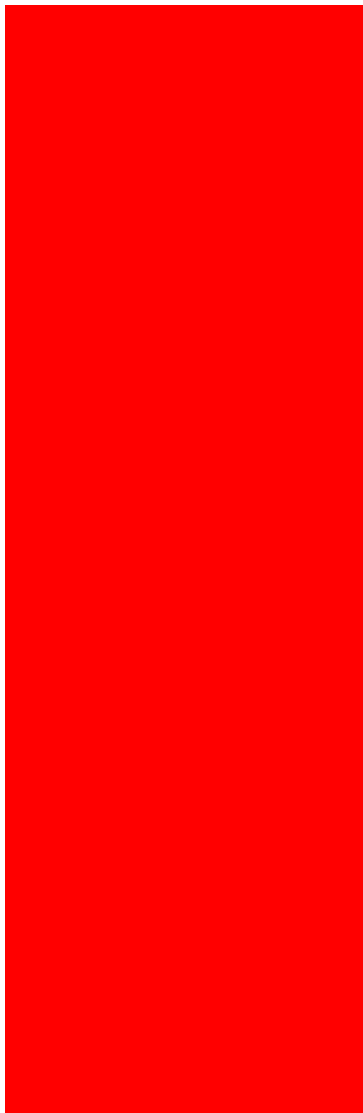

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis			
			<p>(poprzednia – techniczna przebudowa płyty została przeprowadzona w latach 2001-2003).</p> <p>Projektowane prace obejmą przebudowę sanitariatów, przygotowanie obszaru pod odbudowę ratusza, rozprowadzenie niezbędnych kabli energetycznych, sieciowych, oraz audio-video).</p>	
			<p>Przebudowa nawierzchni drogi wojewódzkiej wokół Rynku w Pilicy DW 794</p>	<p>Asfaltowa nawierzchnia drogi wokół rynku klóci się z średniowiecznym charakterem obszaru. Konieczne jest zatem wykonanie trwałej nawierzchni z kostki granitowej. Przebudowie ulegną także chodniki, kanalizacja deszczowa oraz fragmenty kanalizacji sanitarnej.</p>
			<p>Odbudowa historycznego Ratusza Miejskiego</p>	<p>W chwili obecnej Ratusz Miejski wymaga całkowitej odbudowy. W wyniku prac archeologicznych wyodrębniono dawne fundamenty obiektu. W ratuszu zostanie zlokalizowane niezwykle potrzebne w mieście Centrum Promocji oraz Miejskie Centrum Informacji Turystycznej.</p>
			<p>Miejski system nagłośnienia.</p>	<p>Jednym z elementów promocji miasta jest rekonstrukcja istniejącego przed laty miejskiego systemu nagłośnienia. Zgodnie z założeniami, podstawowym zastosowaniem systemu nagłośnienia będzie jego wykorzystanie do organizowania imprezy pod nazwą „Dźwięk czasu”.</p>
			<p>Odnowa elewacji kamienic</p>	<p>Działanie mające na celu przywrócenie pierwotnego kształtu i kolorystyki kamienic zlokalizowanych wokół</p>

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis		
			<p>Rynku. Zgodnie z założeniami elewacje zostaną zrekonstruowane zgodnie z założeniami konserwatorskimi.</p>
			<p>Iluminacja rynku. Jako ostatni etap odnowy rynku przewidziano jego iluminację obiektów zlokalizowanych wokół rynku. Realizacja inwestycji pozwoli na właściwe wyeksponowanie poszczególnych obiektów.</p>
		<p>Konserwacja Kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela</p>	<p>Kompleksowa konserwacja budynku, wystroju, wyposażenia i otoczenia Kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela w Pilicy</p>

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

Konservacja
Kościoła p.w. św.
Jerzego w Pilicy

W ramach realizowanego projektu zostaną wykonane podstawowe prace remontowe, a także iluminacja i oznaczenie obiektu.

Iluminacja ruin
Kościoła p.w. św.
Stanisława i
Walentego

Kościół pod wezwaniem św. Stanisława i Walentego jest jednym z dwóch w Polsce posiadających w przeszłości relikwie św. Walentego. W chwili obecnej obiekt znajduje się w stanie ruiny, jednakże ze względu na swój niewątpliwy urok oraz stawiennictwo popularnego świętego stanowi

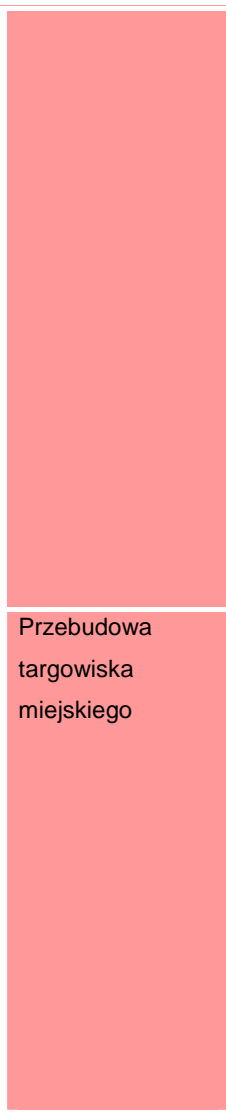

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

podstawowy punkt wycieczek turystycznych.

Iluminacja obiektu pozwoli na jego wyeksponowanie oraz stworzenie warunków do odprawiania uroczystej Mszy Św. w święto jednego z patronów Kościoła – św. Walentego.

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

Przebudowa
targowiska
miejskiego

W chwili obecnej obszar na którym znajduje się targowisko miejskie jest zagospodarowany w sposób niewłaściwy. Brakuje infrastruktury technicznej i sanitarnej, ponadto sprzedawcy ustawiają swoje stoiska w sposób dowolny. Istnieje konieczność zagospodarowania targowiska w sposób poprawiający funkcjonalność obszaru.

W ramach projektu przewiduje się budowę jednakowych straganów charakteryzowanych na zabudowę wiejską (występującą na obszarze Gminy Pilica), stworzenie infrastruktury technicznej (oświetlenie, podpięcia sieci elektrycznej) oraz sanitarnej.

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis		
		<p>Gminne Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej</p>	<div data-bbox="1162 347 1659 836"> </div> <p>Rozwój turystyczny miasta i gminy nakazuje wprowadzenie działań mających na celu wykorzystanie warunków wynikających z korzystnych uwarunkowań. W tym celu planuje się stworzenie specjalistycznej placówki do której zadań będzie należała pomoc osobom wymagającym szczególnej troski i opieki.</p>

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

System informacji kulturalnej, turystycznej i drogowej.

W związku ze zwiększonym ruchem turystycznym, jednym z istotnych elementów wspomagających obsługę ruchu turystycznego będzie implementacja nowoczesnego sterowanego komputerowo systemu informacji kulturalnej, turystycznej i drogowej.

System opiera się na kilkudziesięciu monitorach ciekłokrystalicznych zainstalowanych w najważniejszych i najliczniej odwiedzanych punktach miasta, wyświetlających aktualną informację o odbywających się imprezach kulturalnych, bazie noclegowej, utrudnieniach komunikacyjnych, najbliższych połączeniach autobusowych.

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
		Wdrożenie systemu ma na celu stałe informowanie turysty o ofercie miasta. Dzięki zastosowanemu rozwiązaniu turyści będą mogli znacznie lepiej zaplanować czas spędzony w mieście.
	Miejski system monitoringu.	Program polegający na stopniowym wdrażaniu i udoskonalaniu systemu monitoringu miasta Pilica. Ograniczenie monitoringu miasta do obszarów podlegających rewitalizacji z punktu widzenia bezpieczeństwa miasta nie będzie działaniem w stopniu istotnym eliminującym problem (istnieje niebezpieczeństwo intensyfikacji działań przestępczych na terenach nie objętych monitoringiem).
Ochrona środowiska	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Jurajskie Forum Rewitalizacji	Konferencja na temat form i metod rewitalizacji obszarów miejskich oraz sposobu monitorowaniu postępów we wdrażaniu poszczególnych zadań inwestycyjnych.
	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
Nazwa projektu	Opis projektu	
Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków obejmującego aglomerację gminy Pilica.	Działanie niezbędne ze względu na poprawę środowiska naturalnego na terenie gminy oraz dostosowanie infrastruktury w obszarze ochrony środowiska do wymogów związanych z tworzeniem gospodarstw agroturystycznych, obiektów gastronomicznych i hotelowych.	
Rekultywacja zamkniętego składowiska odpadów w Zarzeczcu.	Działanie niezbędne ze względu na poprawę środowiska naturalnego na terenie gminy oraz dostosowanie infrastruktury w obszarze ochrony środowiska do wymogów związanych z tworzeniem gospodarstw agroturystycznych, obiektów gastronomicznych i hotelowych.	
Odbudowa zbiorników wodnych (retencyjnych) w	Działania mające na celu przywrócenie funkcjonalności zbiorników.	

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
	Pilicy na rzece Pilica, Likwidacja niskiej emisji poprzez termomodernizację obiektów publicznych zarządzanych przez gminę: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Pilicy, Szkoła Podstawowa w Dzwono-Sierbowicach, Przedszkole w Pilicy, Dom Pomocy Społecznej w Pilicy, Dom Kultury w Pilicy, Biblioteki, Urząd Gminy.	Standardowy zakres działań mających na celu poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji. Dodatkowym elementem każdego projektu w tym obszarze jest poprawa wyglądu zewnętrznego poszczególnych obiektów.
	Gazyfikacja gminy	Działanie niezbędne ze względu na poprawę środowiska naturalnego na terenie gminy oraz dostosowanie infrastruktury w obszarze ochrony środowiska do wymogów związanych z tworzeniem gospodarstw agroturystycznych, obiektów gastronomicznych i hotelowych.
Edukacja, Zdrowie i rekreacja	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu Sprzątamy Pilicę	Opis projektu Projekt cykliczny przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich, polegający na czynnym udziale w sprzątaniu obszaru gminy (szczególnie miejsc najczęściej uczęszczanych), właściwym oznaczeniu miejsc przeznaczonych do wyrzucania odpadów oraz informowaniu o konieczności dbania o czystość środowiska naturalnego.
	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
Nazwa projektu Budowa basenu krytego przy szkołach w Pilicy	Opis projektu Konieczność budowy basenu krytego na terenie gminy wynika z braku tego typu obiektów w najbliższym obszarze. Pozytywne efekty wynikające z realizacji zadania obejmują przede wszystkim zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu także w okresie zimowym, podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy.	
Budowa otwartych zapleczy	Celem projektu jest podniesienie zdrowia mieszkańców poprzez stworzenie obiektów	

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

sportowo-rekreacyjnych przy Szkołach Podstawowych i Gimnazjum w Dzwono-Sierbowicach i Wierbce

umożliwiających aktywne spędzanie czasu, organizację zawodów sportowych.

Skuteczna promocja zdrowego trybu życia możliwa jest jedynie wtedy, kiedy istnieje odpowiednie zaplecze techniczne – między innymi boiska sportowe, bieżnie, ścieżki zdrowia.

Modernizacja budynków Szkół Podstawowych i Gimnazjum w Dzwono-Sierbowicach i Pilicy

Celem projektu będzie poprawa jakości kształcenia poprzez zapewnić lepszych warunków w obiektach dydaktycznych.

Budowa II etapu terenów rekreacyjno-sportowych przy Szkole Podstawowej, Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym w Pilicy

Działanie będące kontynuacją prac współfinansowanych ze środków ZPORR, rozpoczętych w 2006 roku.

Zakres realizowanego projektu obejmuje:

- Stworzenie boiska do piłki nożnej
- Stworzenie mini-parku rekreacji na terenie którego znajdowały by się elementy małej architektury umożliwiające ćwiczenia fizyczne (tzw. ścieżka zdrowia) osobom o różnym stopniu sprawności fizycznej.

Obszar interwencji**Działanie inwestycyjne /opis**

DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE		
Nazwa projektu	Opis projektu	
Realizacja zapisów Programu Promocji i Profilaktyki Zdrowia dla Gminy Pilica	Promocja zdrowia – gmina wraz z NZOZ	Prezentowane działania zostaną zrealizowane w oparciu o współpracę Urzędu Miasta i Gminy Pilica z poszczególnymi jednostkami opieki zdrowotnej.
	Promowanie zdrowego trybu życia wśród mieszkańców gminy.	Promocja zdrowego trybu życia ma na celu zapobieżenie rozwojowi chorób cywilizacyjnych, będących najczęstszymi obecnie przyczynami zgonów na całym świecie. Głównymi przyczynami tych chorób są: stres, brak ruchu, złe nawyki żywieniowe, palenie tytoniu. Niezwykle istotne jest propagowanie wiedzy na ten temat wśród dzieci i młodzieży, aby zapobiegać powstawaniu chorobom jak najwcześniej.
	Rozwój profilaktyki, diagnostyki i leczenia chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, układu oddechowego i trawiennego.	Choroby układu krążenia i nowotwory należą do najczęstszych powodów zgonów w gminie Pilica, Polsce i na całym świecie. Fakt ten spowodowany jest wieloma czynnikami, takimi jak: brak ruchu, wzrastające zanieczyszczenie środowiska, złe nawyki żywieniowe, stres. Do kolejnych, równie groźnych w następstwach chorób należą choroby układu trawiennego oraz oddechowego. Należy jednak pamiętać o tym, iż wszystkie te choroby rozwijają się długo, stąd też szybkie ich wykrycie daje szansę na lepsze wyniki leczenia mało zaawansowanych stadiów choroby.

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
		Ponieważ profilaktyka i akcje promujące zdrowy styl życia należą do priorytetowych zadań służby zdrowia, został im poświęcony odrębny punkt niniejszego opracowania.
Kultura	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Odnowa obiektów dziedzictwa kulturowego	<p>W zależności od możliwości prawnych Gmina Pilica zamierza wnieść swój udział bądź współudział w;</p> <ul style="list-style-type: none"> • konserwacji kościoła p.w. św. Jana Chrzyciela w Pilicy • konserwacji kościoła p.w. św. Jerzego w Pilicy, • konserwacji kościoła p.w. Imienia Jezus w Biskupicach • konserwacji kościoła w Kidowie, <p>zabezpieczeniu, konserwacji i udostępnieniu do zwiedzania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ruin kościoła p.w. św. Stanisława i Walentego w Zarzeczcu, ruin kościoła p.w. św. Piotra i Pawła w Sławniowie (stara Pilica), • ruin XIII-wiecznego pierwszego zamku pilickiego w Smoleniu, zespołu pałacowo-parkowego w Pilicy, ruin pałacu Moesów w Wierbce, ruin cmentarza Ewangelickiego w Pilicy, cmentarza Żydowskiego w Pilicy.
	Przebudowa amfiteatru przy ul. Krakowskiej i Senatorskiej w Pilicy	Działanie mające na celu poszerzenie możliwości w zakresie rozwoju i promocji kultury lokalnej. W chwili obecnej na terenie gminy brakuje miejsca umożliwiającego organizację koncertów i uroczystości, a także innych imprez o charakterze kulturalnym.
Opracowanie i stworzenie szlaku dziedzictwa kulturowego ziemi pilickiej z uwzględnieniem świadectw wielokulturowości	Celem projektu będzie stworzenie szlaku turystycznego uwzględniającego świadectwa wielokulturowości tak licznie obecne i dobrze zachowane na terenie ziemi pilickiej. Podstawowym działaniem w obszarze wskazanego projektu będzie opracowanie szczegółowej mapy szlaku wraz z opisem historycznym. Projektowany szlak będzie uwzględniał nowoczesne rozwiązania technologiczne, dowolność środków transportu, a także różnorodność zainteresowań turystów. W zamierzeniu projektowym szlak dziedzictwa kulturowego ziemi	

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis	
		pilickiej ma przede wszystkim przyciągać turystów i oferować im nie tylko niezwykle cenną wiedzę historyczną, ale także doskonałą rozrywkę rodzinną.
	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Organizowanie imprez – festiwali nawiązujących do wielokulturowości Pilicy w jej historii (mniejszości żydowskiej, niemieckiej, rosyjskiej)	Jednym z najważniejszych zadań w tym obszarze będzie dążenie do stworzenia cyklicznej imprezy nawiązującej do przebogatej, wielokulturowej historii ziemi pilickiej. Stworzenie imprezy cyklicznej wymaga szeregu zadań inwestycyjnych w zakresie stworzenia odpowiedniej bazy.
Transport/komunikacja	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Budowa II, III i IV etapu obwodnicy miasta Pilica	Budowa obwodnicy miasta jest priorytetowym zadaniem drogowym poprawiającym płynność ruchu kołowego, który w tej chwili odbywa się przez centrum miasta Pilicy (rynek). Dodatkowym efektem realizacji projektu będzie podniesienie dostępności do obszarów inwestycyjnych.
	Przebudowa ulic – dróg gminnych w obrębie miasta Pilica	Działania mające na celu poprawę komunikacji na terenie miasta Pilica.
	Przebudowa dróg gminnych w obrębie sołectw gminy Pilica	Działania mające na celu poprawę komunikacji na terenie gminy Pilica.
Infrastruktura gospodarcza	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Stworzenie strefy rozwoju gospodarczego w rejonie projektowanej obwodnicy miasta Pilica	Projekt polega na wykupieniu i uzbrojeniu terenów (obszar obejmujący cz. Biskupic, Pilicy, Dobrej), które poprzez swoją lokalizację są doskonałym obszarem inwestycyjnym (przemysł, handel, usługi). Stworzenie strefy rozwoju gospodarczego pozwoli zarówno na zainteresowanie ofertą gminy inwestorów spoza jej obszaru jak i umożliwi rozwój działalności potencjalnym przedsiębiorcom.
	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I NIEINWESTYCYJNE	
	Nazwa projektu	Opis projektu
	Inwestycje szansą na rozwój	Cykl szkoleń dla przedsiębiorców oraz absolwentów szkół średnich i uczelni mający na celu

Obszar interwencji	Działanie inwestycyjne /opis
	aktywizację sektora MSP w kierunku rozwoju poprzez inwestycje.

7 Wdrażanie Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pilica wdrażana będzie w horyzoncie czasowym do roku 2013, po jego zatwierdzeniu przez Radę Miasta i Gminy.

Za wdrożenie, monitoring i ewaluację Programu odpowiedzialny jest: Burmistrz Miasta i Gminy Pilica.

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Pilica powinna być dokumentem do konstruowania programów operacyjnych i konkretnych projektów, których wdrożenie pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych priorytetów, celów strategicznych i szczegółowych.

Opis każdego programu musi dokładnie określać projekty, cele, które będzie realizował, zakres działań, koszt, źródła finansowania, jednostkę realizującą, podmioty współpracujące, koordynatora odpowiedzialnego za realizację oraz harmonogram realizacji.

Nadzór nad wdrażaniem strategii sprawować będzie Burmistrz Miasta i Gminy a nad osiąganiem celów poprzez realizację programów i określonych zadań na niej opartych realizowane przez właściwe komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy.

W ramach procesu wdrażania strategii należy wymienić następujące działania:

Przygotowanie Programu Odnowy Wsi dla obszarów wiejskich Gminy Pilica

Celem przygotowania Programu Odnowy Wsi dla Gminy Pilica jako programów realizacyjno – wdrożeniowych do Strategii jest dostarczenie władzom samorządowym instrumentów i procedur realizacji celów określonych w strategii. Na bazie powyższych dokumentów podejmowane będą decyzje zmierzające do realizacji konkretnych działań rozwojowych. Plan realizacyjno - wdrożeniowy powinien w szczególności obejmować zbiór zadań w poszczególnych priorytetach dla realizacji celów strategicznych i szczegółowych zawartych w Strategii Rozwoju.

Wprowadzenie długookresowego planowania finansowego i inwestycyjnego związanego z rozwojem gminy

Celem wprowadzenia systemu długookresowego planowania jest skuteczne i efektywne zarządzanie rozwojem gminy, w tym finansami. Na długoletnie planowanie finansów składają się takie działania, jak:

- długoletnie prognozowanie przychodów i wydatków budżetu gminy
- opracowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, w tym wprowadzenie procesu hierarchizacji zadań inwestycyjnych
- ocena kondycji finansowej gminy, w tym określenie zdolności kredytowej gminy.

Finansowanie

Gmina posiada ograniczone możliwości bezpośredniego wspierania jednostek i organizacji czy podmiotów gospodarczych mogących realizować poszczególne elementy Strategii. Nie mniej jednak

może tworzyć sprzyjające warunki m.in. do rozwoju gospodarczego, przyciągania inwestorów czy zdobywania środków pomocowych z Unii Europejskiej.

Realizacja programów zapisanych w Strategii powinna opierać się o:

- środki własne, budżetowe finansowanie wydatków majątkowych,
- środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej, w tym z funduszy strukturalnych,
- środki pozabudżetowe krajowe i zagraniczne np. ministerstwa, ambasady, fundacje, partnerstwo publiczno-prywatne.

Monitoring

Zapis priorytetów i celów strategicznych i szczegółowych nie stanowi dokumentu zamkniętego. Niejednokrotnie zmieniające się w czasie i pod wpływem różnych czynników potrzeby społeczne, powodują konieczność stałej aktualizacji strategii. Dlatego jej realizacja powinna być na bieżąco monitorowana, a wnioski płynące z monitoringu - wdrażane. Proces kontroli realizacji strategii powinien następować przynajmniej raz w roku, w okresie poprzedzającym prace nad budżetem kolejnego roku. Pozwoliłoby to wprowadzić do budżetu gminy niezrealizowane w minionym roku bądź nowe zadania i projekty wynikające ze zmieniających się potrzeb a wprowadzone w ramach aktualizacji do strategii.

Etapy procesu wdrażania Strategii Rozwoju

Najważniejsze etapy procesu wdrażania Strategii Rozwoju, w realizację których zaangażowane będą poszczególne jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy to :

- przygotowanie, aktualizacja i realizacja programów i projektów,
- przeprowadzenie procedury przetargowej w celu wyłonienia wykonawcy oraz podpisanie kontraktów z wykonawcami inwestycji w ramach projektu,
- monitoring realizacji projektów, sprawdzenie zgodności technicznej realizacji prac z założeniami dokumentacji technicznej, zapisami kontraktu oraz właściwymi aktami, zarówno polskiego prawa, jak i prawodawstwa europejskiego,
- prowadzenie rozliczeń finansowych – sporządzanie wniosków o płatność oraz sprawozdań okresowych i końcowych z realizacji projektu,
- monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów,
- aktualizacja Strategii Rozwoju, współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Stosowanie zasad partycypacji społecznej w ramach zarządzania strategią

Głównymi podmiotami realizującymi zadania wynikającymi ze strategii rozwoju będą władze samorządowe i jej jednostki organizacyjne. Jednak dla zapewnienia strategii poparcia społecznego proces wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilica, jak również jej aktualizacji i weryfikacji będzie odbywał się w warunkach ścisłej współpracy władz samorządowych z partnerami realizującymi strategię oraz mieszkańcami z zachowaniem zasad partycypacji społecznej.

8 Monitoring Strategii

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w zarządzaniu rozwojem gminy. Rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w następujących płaszczyznach:

- Przestrzeń, w tym infrastruktura techniczna i środowisko naturalne,
- Społeczność,
- Gospodarka.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju są pogramy i plany rozwoju oraz priorytety wytyczone w strategii.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania założeń Strategii Rozwoju niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres określonych programów oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów.

Monitoring oraz upowszechnienie efektów i wyników, w wyniku realizacji projektów, będzie prowadzony w oparciu o zgromadzone informacje oraz osiągnięte wskaźniki.

Za proces monitorowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta i Gminy wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta i Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz innych podmiotów.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych programów oraz celów wytyczonych w Strategii.

Ze względu na zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju województwa system monitoringu będzie funkcjonował w oparciu o zbiór informacji m.in. Urzędu Miasta i Gminy oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Priorytet I. Przestrzeń

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Cel strategiczny: Wysoka jakość środowiska naturalnego	
Długość sieci wodociągowej	km
Długość sieci kanalizacyjnej	km
Długość sieci gazowej	km
Liczba gospodarstw domowych wyposażonych w instalację wodociągową	szt.
Liczba gospodarstw domowych wyposażonych w instalację kanalizacyjną	szt.
Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków	szt.
Ilość ścieków odprowadzanych kanalizacją	m3/doba
Ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi wymagające oczyszczania	hm3
Ścieki komunalne i przemysłowe oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	%
Ilość oczyszczonych ścieków	m3/doba
Oczyszczane ścieki biologicznie, chemicznie, z podwyższonym usuwaniem biogenów (% ścieków wymagających oczyszczenia)	%
Odpady wytworzone w ciągu roku	mIn ton
Odpady zdeponowane na wysypiskach	mIn ton
Udział odpadów wyselekcjonowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych	%
Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku, w tym: wykorzystane (%) lub unieszkodliwione (%)	tys. ton
Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów	osoby
Powierzchnia zrekultywowanych terenów	ha
Powierzchnia niezrekultywowanych (bez komunalnych) terenów składowania odpadów uciążliwych dla środowiska	ha
Nakłady inwestycyjne na regulację i przebudowę rzek, potoków, zbiorników wodnych, obwałowań przeciwpowodziowych i stacji pomp	tys. PLN
Całkowita emisja zanieczyszczeń pyłowych	mg/rok
Całkowita emisja zanieczyszczeń dwutlenkiem siarki	mg/rok
Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO2)	mg/rok

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Emisja CO2	mg/rok
Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji	szt.
Ilość energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych	MW
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha
Liczba pomników przyrody	szt.

Cel strategiczny: Rozwój i poprawa systemu komunikacyjnego

Długość dróg gminnych	km
Liczba wdrożonych systemów obszarowego sterowania i nadzoru ruchu	szt.
Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci	minuty
Liczba wypadków drogowych na 1.000 zarejestrowanych pojazdów	szt.
Linie transportu zbiorowego	szt.
Liczba osób korzystających dziennie z infrastruktury transportu zbiorowego	osoby

Cel strategiczny: Rozwój społeczeństwa informacyjnego

długość sieci szkieletowej	km
Gospodarstwa domowe wyposażone w komputery osobiste i Internet	szt.
Wzrost liczby użytkowników sieci rocznie	%
Udział szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu	%
Liczba Publicznych Punktów Dostępu do Internetu	szt.
Liczba osób korzystających z Publicznych Punktów Dostępu do Internetu	osoby
Liczba wdrożonych systemów informatycznych w zakresie eGovernment	szt.
Liczba świadczonych usług publicznych on-line	szt.

Cel strategiczny: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz rozwój mieszkalnictwa

Liczba zrewitalizowanych obiektów	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych terenów	ha
Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach	m2

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury dostępnej w wyniku rewitalizacji	osoby
Powierzchnia zabudowanych/zrehabilitowanych pustych przestrzeni publicznych	m2
Liczba mieszkań zamieszkałych ogółem	szt.
Liczba mieszkań oddanych do użytku	szt.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	m2

Priorytet II. Społeczeństwo

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Cel strategiczny: Poprawa kwalifikacjach zawodowych i wykształcenia mieszkańców oraz zmniejszenie bezrobocia	
Liczba placówek oświatowych	szt.
Liczba pracowni komputerowych w szkołach	szt.
Liczba studentów na 1.000 mieszkańców	osoby
Liczba absolwentów studiów podyplomowych	osoby
Liczba uczniów przypadających na 1 nauczyciela	osoby
Liczba uczniów przypadających na 1 szkołę	osoby
Wydatki budżetu gminy na oświatę i wychowanie 1 mieszkańca	tys. PLN
Stoпа bezrobocia rejestrowanego	%
Pracujący ogółem, w tym w sektorze prywatnym	osoby
Cel strategiczny: Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu	
Liczba przychodni i ośrodków zdrowia na 1.000 mieszkańców	szt.
Liczba sal operacyjnych/bloków diagnostycznych dostosowanych do wymagań fachowych i sanitarnych	szt.
Liczba sprzętu aparatury medycznej	szt.
Liczba badań wykonanych sprzętem medycznym	szt.
Średni czas oczekiwania na świadczone usługi	dni
Liczba stanowisk diagnostycznych	szt.

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Liczba wdrożonych systemów jakości usług medycznych	szt.
Liczba porad specjalistycznych na 1 mieszkańca	szt.
Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1.000 mieszkańców	szt.
Liczba lekarzy specjalistów na 1.000 mieszkańców	osoby
Liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych	szt.
Liczba obiektów sportowych	szt.
Powierzchnia obiektów sportowych	m ²
Liczba osób korzystających z obiektów sportowych	osoby
Liczba obiektów rekreacyjnych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	szt.
Cel strategiczny: Wzrost znaczenia kultury w rozwoju gminy	
Liczba obiektów zabytkowych poddanych procesom: konserwacji, renowacji, modernizacji, adaptacji	szt.
Liczba obiektów zabytkowych zaadaptowanych na cele kulturalne	szt.
Liczba instytucji kultury	szt.
Liczba szlaków dziedzictwa kulturowego	szt.
Liczba punktów informacji kulturalnej	szt.
Liczba ofert programowych w zakresie kultury	szt.
Liczba osób korzystających z bazy kulturalnej	osoby
Liczba osób korzystających ze szlaków dziedzictwa kulturowego	osoby
Liczba widzów i słuchaczy koncertów, i wydarzeń kulturalnych	osoby
Liczba przedstawień i koncertów w ciągu roku	szt.
Wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca	tys. PLN
Liczba placówek ośrodków kulturalnych na 1.000 mieszkańców	szt.
Cel strategiczny: Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy	
Liczba sprzętu zainstalowanego na potrzeby systemu monitoringu	szt.
Liczba systemów monitoringu zainstalowanych na terenie gminy	szt.

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Liczba przestępstw w mieście	szt.
Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%

Priorytet III. Gospodarka

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności gospodarki lokalnej i przedsiębiorczości	
Liczba przedsiębiorstw	szt.
Wielkość nakładów inwestycyjnych w MSP	tys. PLN
Liczba zatrudnionych w MSP na 1.000 ludności	osoby
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON ogółem i na 1 tys. ludności (w tym: spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, MSP)	szt.
Liczba inwestorów zagranicznych	szt.
Powierzchnia parków technologicznych i parków przemysłowych	ha
Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie parku przemysłowego i parku technologicznego	szt.
Liczba instytucji wsparcia przedsiębiorczości	szt.
Liczba firm korzystających z usług instytucji wsparcia przedsiębiorczości	szt.
Cel strategiczny: Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej	
Liczba osób pracujących w rolnictwie	osoby
Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych	ha
Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych	tys. PLN
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa rolnego, w tym gospodarstwa indywidualnego	ha
Liczba instytucji wsparcia rolnictwa	szt.
Liczba rolników korzystających z usług instytucji wsparcia rolnictwa	osoby
Liczba spółdzielni	szt.
Cel strategiczny: Rozwój usług turystycznych i promocja turystyczna gminy	

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary
Liczba obiektów infrastruktury turystycznej	szt.
Liczba parków tematycznych	szt.
Liczba turystów korzystających z infrastruktury turystycznej	osoby
Liczba turystów korzystających z infrastruktury rekreacyjno-sportowej	osoby
Liczba turystów uczestniczących w imprezach kulturalno - sportowych	osoby
Liczba centrów i punktów informacji turystycznej	szt.
Liczba turystów korzystających z centrów i punktów informacji turystycznej	osoby
Liczba wdrożonych systemów informacji turystycznej	szt.
Liczba użytkowników systemu informacji turystycznej	osoby
Długość szlaków turystycznych	km
Liczba turystów korzystających ze szlaków turystycznych	osoby
Liczba imprez i kampanii promujących lokalne i regionalne produkty turystyczne	szt.
Liczba uczestników imprez promujących lokalne i regionalne produkty turystyczne	osoby
Liczba obiektów noclegowych turystyki, w tym hoteli	szt.
Liczba gospodarstw agroturystycznych	szt.
Liczba miejsc noclegowych	szt.
Liczba osób korzystających z noclegów w ciągu roku	osoby
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania, w tym turystom zagranicznym	osoby
Liczba placówek gastronomicznych	szt.

